

Tilbage melding til borgerpanelet

SAMMEN OM FREMTIDENS DRIKKEVAND

Tak for jeres anbefalinger til fremtidens drikkevand

Kære medlemmer af borgerpanelet

Tak for jeres store engagement, da I sidste år satte tid og energi af til at dykke ned i vandværkerne, forbrugerejskabet og drikkevandet. Vi sætter stor pris på jeres grundige anbefalinger til Danske Vandværkers arbejde med fremtidens drikkevandsforsyning.

I gik til opgaven med forskellige erfaringer, holdninger og perspektiver. I lyttede til eksperter og til hinanden, drøftede komplekse udfordringer og fandt frem til en række fælles anbefalinger.

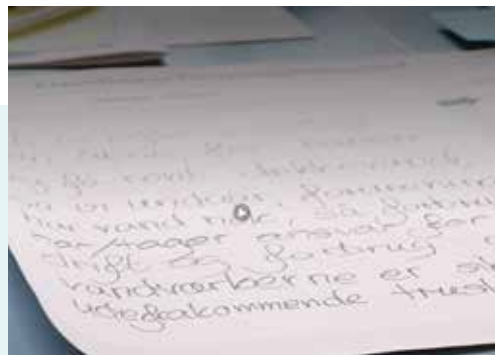
Det har gjort stort indtryk på os, at flere af jer først for alvor fik kendskab til vandværkernes arbejde og muligheden for selv at engagere sig, da I blev en del af borgerpanelet. Netop den erfaring går igen i mange af jeres anbefalinger: Vandværkerne skal være mere synlige og bedre til at invitere borgerne ind.

For os var jeres arbejde som borgerpanel ikke sat som et punktum, da I overleverede anbefalingerne til os i november 2025. Anbefalingerne var begyndelsen på et vigtigt arbejde: Borgerpanelet blev gennemført på et tidspunkt, hvor Danske Vandværker stod foran arbejdet med den strategi, der skal sætte retningen frem mod 2030. Derfor er anbefalingerne blevet et af de afgørende perspektiver

udefra, som er taget helt ind i strategiarbejdet. Og jeres input står ikke alene: Danske Vandværkers strategi bygger også på dialog med vores medlemmer, øvrige interessenter, landsbestyrelse og regioner samt på faglige analyser og udviklingen i de krav og udfordringer, som vandværkerne står over for.

Alligevel vil vi fremhæve, at jeres arbejde og perspektiv har en helt særlig værdi. Som medlems- og brancheorganisation arbejder vi hver dag inden for nogle tydelige faglige og organisatoriske rammer. Som borgerpanel har I kunnet stille andre spørgsmål, udfordre det, vi tager for givet, og peget på løsninger, som sætter vores arbejde i perspektiv og inspirerer til nye måder at gøre tingene på. Flere af temaerne i jeres anbefalinger er allerede en central del af vores arbejde med blandt andet synlighed, kompetenceudvikling, forbrugerejskab, rekruttering, grundvandsbeskyttelse og forsynings sikkerhed. Andre af jeres forslag skal undersøges nærmere, og enkelte ligger uden for Danske Vandværkers rolle eller kræver politiske beslutninger, før de kan realiseres.

I det følgende giver vi en samlet status på, hvordan vi tager anbefalingerne med videre.

Indhold

Indledning

Tak for jeres anbefalinger til fremtidens drikkevand.....2

Tema

Fremtidens organisering.....4

Fremtidige generationer og demokratisk fornyelse.....5

Fremtidens forsyningssikkerhed.....6

Fremtidens vandkvalitet.....7

Vi vil fremhæve

De unges fire principper skal følge os videre.....8

Afslutning

En stemme udefra, der forpligter..... 13

Tema 1

Fremtidens organisering

I anbefaler, at der bliver udviklet nye måder at tiltrække unge til vandværksbestyrelserne på. I peger blandt andet på introduktionsvideoer, afgrænsede opgaver, kurser for nye bestyrelsesmedlemmer, mentorordninger og en tydeligere kommunikation om, hvad bestyrelsesarbejdet indebærer. I efterlyser desuden større åbenhed om, hvor drikkevandet kommer fra, og hvordan forbrugerne kan få en tættere relation til deres lokale vandværk.

Helt overordnet ligger jeres anbefalinger i tråd med den retning, vi i Danske Vandværker allerede arbejder med og ønsker at styrke: Vi vil gøre vandværkerne arbejde og mulighederne for at engagere sig mere synlige gennem flere kommunikationsformer, blandt andet artikler, lyd, video, sociale medier og aktiviteter i lokalsamfundene. Samtidig vil vi fortsat udvikle tilbud til nye bestyrelsesmedlemmer og arbejde med kompetenceudvikling, så det bliver lettere at komme godt ind i bestyrelsesarbejdet.

Jeres forslag om mentorordninger tager vi som ide til, hvordan vi kan styrke vores videre arbejde med rekruttering og fastholdelse. Vi ser blandt andet på, hvordan erfaringerne fra Demokratisk TalentLab på tværs af andre demokratiske virksomheder og organisationer kan inspirere til bedre introduktion og overlevering mellem erfarne og nye kræfter.

Udvalgte links:

Ringe i Vandet

TalentLAB
Bliv medejer af
fremtiden!

Netværk for
Øget Diversitet
Flere perspektiver
i vandsektoren

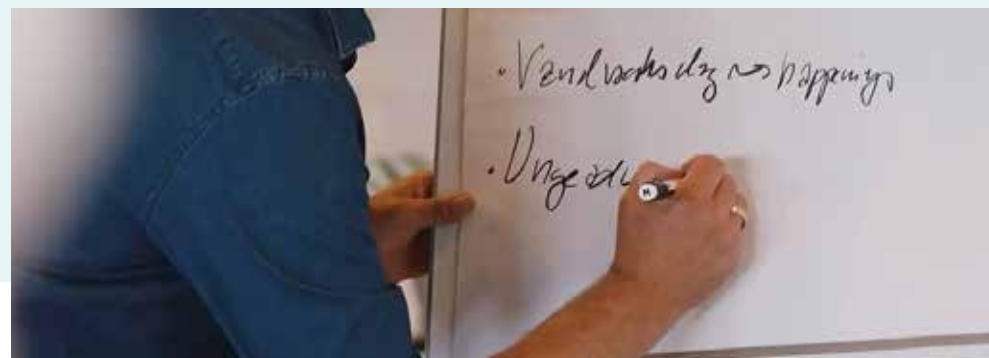
På baggrund af anbefalingerne arbejder vi desuden med mulighederne for at søge ekstern finansiering via fonde til indsatser, der kan styrke synligheden og engagere flere unge. Det er endnu ikke afgjort, hvilke projekter der kan realiseres, men borgerpanelet har været med til at tydeliggøre behovet og har inspireret udviklingen af nye idéer.

Ønsket om transparens er også vigtigt. Synlighed skal dog altid balanceres med hensynet til sikkerheden omkring kritisk infrastruktur. Men pointen om, at vandværkerne kan og bør kommunikere langt mere om vandets vej, deres arbejde, rolle i lokalsamfundet og forbrugernes fælles ejerskab er en central del af strategien og en opgave der skal løftes som fælles indsats mellem Danske Vandværkers sekretariat, landsbestyrelse samt de enkelte vandværker.

Tema 2

Fremtidige generationer og demokratisk fornyelse

I peger på, at de formelle rammer omkring vandværkerne kan gøre det vanskeligt for unge, lejere og andre forbrugere uden ejerskab til en ejendom at få indflydelse. I anbefaler også mere opsøgende information, åbent hus på vandværkerne og et unge-advisory board, som kan bidrage med idéer til kommunikation og oplysning om forsyningsikkerhed.

Vi planlægger ikke aktuelt en ændring af Danske Vandværkers anbefalinger til medlemsvandværkernes vedtægter alene på baggrund af borgerpanelets forslag. Men anbefalingen rejser et relevant spørgsmål: Har vandværkerne de rigtige rammer for, hvem der kan engagere sig og vælges til bestyrelserne? Det er et perspektiv, der allerede arbejdes med, og som vi fortsat vil fokusere på. Nogle vandværker arbejder allerede med vedtægter, der åbner for, at personer uden bopæl eller ejerskab i forsyningsområdet kan vælges til bestemte poster. Vi vil derfor tage spørgsmålet med i de fortsatte overvejelser om, hvordan vi styrker den demokratiske deltagelse, rekruttering og fornyelse.

Eventuelle ændringer skal samtidig respektere det enkelte vandværks selvstændighed og vedtages lokalt samt opvejes i forhold til øvrige hensyn.

Anbefalingen om bedre og mere direkte kommunikation er et perspektiv, som vi i høj grad vil følge. Mange vandværker holder allerede åbent hus, deltager i Vandets Dag, besøger skoler eller kommunikerer gennem hjemmesider og sociale medier. Men indsatsen kan udbredes og gøres mere målrettet. En lille annonce før generalforsamlingen er sjældent nok, hvis man ønsker at nå nye grupper. Danske Vandværker vil arbejde videre med materialer, budskaber og inspiration, som medlemmerne kan bruge lokalt og på flere platforme.

Vi tager også idéen om et formaliseret ungeperspektiv med ind som en overvejelse i forhold til udmøntningen af vores nye strategi. Hvis et ungepanel eller advisory board skal give reel værdi, skal det efter vores vurdering have en tydelig opgave og en direkte kobling til dem, der træffer beslutningerne.

Udvalgte links:

Vandets Dag
Vis værdien af drikkevand og vandværket

Rekruttering:
Inspiration til et jobopslag til bestyrelsesposter

Hvilke kompetencer skal I have i bestyrelsen?

Tema 3

Fremtidens ejerskab og lokale fællesskaber

I anbefaler, at vandværkerne inddrager lokale interessenter som virksomheder, grundejerforeninger, skoler, daginstitutioner, idrætsforeninger og andre lokale fællesskaber. I foreslår et idékatalog til lokale aktiviteter, en drejebog om organisering og fornyelse samt fælles skabeloner til lokale oplysningskampagner.

Det er en vigtig og relevant anbefaling, fordi de forbrugerejede vandværkers særlige styrke netop er den lokale forankring. Et vandværk har potentiale til at være mere end et teknisk anlæg. Det kan være en aktiv del af det lokale fællesskab og en naturlig samarbejdspartner for skoler, foreninger, erhvervsliv og andre, der har interesse i lokalområdets udvikling og drikkevand.

Danske Vandværker tager idéen om et inspirationskatalog med videre. Der findes allerede gode erfaringer fra vandværker, som samarbejder med blandt andet foreninger, lokale virksomheder og projekter om grundvandsbeskyttelse. De erfaringer kan gøres lettere tilgængelige, så hvert vandværk ikke skal begynde fra bunden.

Vi tager også forslaget om konkrete værktøjer og drejebøger med i det strategiske arbejde. Danske Vandværker arbejder allerede med blandt andet kodeks for godt bestyrelsesarbejde, kompetencekort, kurser og rådgivning. Det skal undersøges, hvordan disse tilbud kan samles, suppleres og præsenteres, så de

bliver endnu nemmere at bruge i arbejdet med rekruttering, organisering og udvikling.

Forslaget om fælles kommunikationsmaterialer er ligeledes relevant. Videoer, plakater, invitationer, forslag til presseindsatser og materiale til åbent hus kan gøre det lettere for det enkelte vandværk at fortælle sin historie. Danske Vandværker skal ikke nødvendigvis producere alt materiale selv, hvis gode tilbud allerede findes, men vi kan blive endnu bedre til at vise medlemmerne hen til de relevante eksisterende tilbud og understøtte, at de bliver brugt.

Udvalgte links:

**Kodeks for godt
bestyrelsesarbejde**

Vandets Dag
Vis værdien af drikkevand
og vandværket

**Vilje til at samarbejde om
drikkevandet i Lejre**

Tema 4

Fremtidens forsyningssikkerhed

I ønsker mere undervisning og oplysning om vandforsyning, både i grundskolen, på ungdomsuddannelser og på erhvervsuddannelser. I anbefaler også større gennemsigtighed om vandkvaliteten og foreslår modeller, hvor borgere kan bidrage til at beskytte jord omkring boringerne.

Danske Vandværker deler ønsket om, at flere børn og unge får viden om vandets vej, grundvandet og arbejdet på et vandværk. Vi arbejder derfor med undervisningsindsatser i folkeskolen med at få vandværket på skoleskemaet og med formidling på tekniske skoler om blandt andet tilbagestrømningssikring, og brug af regnvand i en klima- og bæredygtighedskontekst. Ambitionen er at gøre vandforsyning konkret og relevant for både elever i grundskolen og unge på tekniske uddannelser.

Lyd, video og besøg på vandværker kan være med til at åbne en drikkevandsverden, de færreste ellers opdager eksisterer. Samtidig kan oplysning være med til at skabe interesse for de fag og funktioner, som vandværkerne får brug for i fremtiden.

Vandværkerne offentliggør oplysninger om drikkevandets kvalitet på deres hjemmesider (lovkrav), men vi er enige i, at offentliggørelse ikke nødvendigvis er det samme som kommunikation, der påvirker og skaber forandring. Analyse-

sultater skal forklares, så forbrugerne forstår, hvad de viser, og forklarer, hvordan vandværket reagerer i forskellige beredskabssituationer. Som I selv fremhæver, skal formidlingen skabe indsigt og ikke unødigt utryghed.

Forslaget om fælles folkeeje af jord omkring boringer er ikke noget, vi som forening har på tegnebrættet som en generel indsats, vi skal løfte. Men tanken bag anbefalingen, hvor lokalsamfundet får en aktiv rolle i beskyttelsen af grundvandet, er meget relevant for vores arbejde. Den tanke kan blandt andet genfindes i samarbejder og projekter om jordopkøb, skovrejsning og varig grundvandsbeskyttelse, som vi har understøttet og samarbejdet med foreninger som Verdens bedste grundvand og Skovgro om.

Danske Vandværker vil fortsat arbejde politisk for effektiv beskyttelse af boringsnære beskyttelsesområder og sårbare grundvandsdannende områder og bidrage til at synliggøre gode eksempler på lokalt engagement og fælles ejerskab.

Udvalgte links:

Undervisning om drikkevand
Materialer til skoler

Vær med til at
bevare verdens bedste
grundvand
verdensbedstegrundvand.dk

**LinkedIn
Feed**

Tema 5

Fremtidens vandkvalitet

I anbefaler nye og mere inkluderende måder at rekruttere bestyrelsesmedlemmer på. Blandt forslagene er mere og mere målrettet kommunikation på sociale medier, børnepasning ved møder, samarbejde med sports- og ungdomsforeninger, deltagelse på lokale folkemøder, foredrag på uddannelsesinstitutioner og mere fleksible former for bestyrelsesarbejde. I foreslår også mentorordninger og en større indsats for at spare på grundvandet og anvende andre vandtyper, hvor drikkevandskvalitet ikke er nødvendig.

En række af forslagene ligger i naturlig forlængelse af indsatser, der allerede er i gang, men som skal udbredes: Danske Vandværker arbejder for større synlighed på sociale medier og deltager i forskellige folkemøder og lokale debatter. Vi vil også fortsat opfordre vandværkerne til at møde forbrugerne dér, hvor de allerede er, for eksempel ved lokale arrangementer, i foreninger og på uddannelsesinstitutioner.

Vi tager idéerne om mere fleksible deltagelsesformer og mentorordninger med videre. Danske Vandværker tilbyder allerede kurser som fokuserer på at man kommer godt i gang med bestyrelsesarbejdet og netværk for blandt andet bestyrelsesformænd. Mulighederne for at koble disse tilbud tættere sammen med mentorstøtte og rekruttering kan undersøges.

Vi indfører ikke et generelt rotationsprincip for vandværksbestyrelser. Sammenlægningen af den enkelte bestyrelse afgøres lokalt efter vandværkets vedtægter og valg på generalforsamlingen. Men vi tager anbefalingen som en vigtig påmindelse om, at bestyrelserne aktivt skal skabe plads til nye personer, kompetencer og perspektiver.

Jeres anbefaling om at passe bedre på grundvandet peger på en af de vigtigste diskussioner for fremtidens vandforsyning. Danske Vandværker arbejder politisk for, at drikkevandsressourcen prioriteres og beskyttes. Vi kan støtte oplysning om vandforbrug og deltage i udviklingsprojekter om f.eks. brug af regnvand.

Det er derimod ikke Danske Vandværkers kerneopgave selv at udvikle eller drive de tekniske løsninger til genbrug og alternativ anvendelse af vand. Det kræver samarbejde mellem myndigheder, forsyninger, virksomheder, forskningsmiljøer og andre aktører, og her deltager Danske Vandværker fortsat gerne og bidrager til, at fremtidens vandressource forvaltes hensynsmæssigt.

Udvalgte links:

Søges:
Mentorer til yngre
medlemsvalgte

Folkemøde

**Sommertips til
vandforbrugerne**
Spar på vandet

**Generalforsamling
med børnepasning**

De unges fire principper skal følge os videre

Vi vil fremhæve ungerepræsentanternes fire faktorer for deltagelse særskilt: Principperne kommer fra unge, men de beskriver nogle grundlæggende forudsætninger for, at mennesker i alle aldre har lyst til at engagere sig:

Læring og udvikling

Deltagelsen skal give nye færdigheder og erfaringer, som kan bruges i andre sammenhænge

Fællesskab

Det skal være socialt, sjovt og givende at være med, og nye deltagere skal kunne se sig selv som en del af fællesskabet.

Passion for sagen

Opgaven skal opleves som vigtig, relevant og værd at bruge sin tid på.

Ligeværdig deltagelse

Unge skal tages alvorligt, og deres stemmer skal veje lige så meget som andres, selv om deres erfaringer eller perspektiver er anderledes.

De fire principper er en vigtig rettesnor for arbejdet med at engagere flere unge. Men de er også relevante, når vandværker og medlemsorganisationer generelt ønsker at invitere nye ind. Det er ikke tilstrækkeligt at bede om hjælp til at fylde et bestyrelsessæde ud: **Arbejdet i en vandværksbestyrelse skal være en meningsfuld**

En stemme udefra, der forpligter

I borgerpanelet har I ikke alene givet os en liste med forslag. I har i praksis demonstreret værdien af, at vi har åbnet vores organisations døre og invitere jer som borgere ind i en samtale, som normalt foregår blandt fagpersoner, politikere og dem, der allerede er engageret i vandforsyningen.

Processen har givet os en række erfaringer, som kan være relevante for andre organisationer og virksomheder: For os har processen vist, at borgerinddragelse ikke alene er et katalog af nye idéer. Reel inddragelse af borgerne er med til at skærpe vores blik for egne vaner, styrke den demokratiske legitimitet og tydeligt understrege, hvem organisationen er til for.

Som beskrevet i ovenstående kommer vi ikke til at gennemføre alle anbefalinger præcis i den form, de er beskrevet. Nogle forslag kræver yderligere undersøgelser, nogle hører hjemme hos det enkelte vandværk, og andre forudsætter politiske beslutninger eller samarbejde med eksterne parter. Men alle anbefalingerne er blevet læst og mange af dem har allerede påvirket vores overvejelser om fremtidige indsatser og vores konkrete arbejde her-og-nu.

Tak, fordi I brugte jeres tid på drikkevandet, vandværkerne og de kommende generationer. Vi håber, at I også fremover vil følge udviklingen og holde os fast på ambitionen om en vandforsyning med rent drikkevand, høj sikkerhed og stærk lokal opbakning.

I kan følge Danske Vandværkers arbejde på [Danske Vandværkers hjemmeside](#), på vores sociale medier   og gennem vores [nyhedsbrev](#). Her fortæller vi løbende om vores nye strategi og de indsatser, som anbefalingerne er med til at kvalificere.

Endnu engang:
Tusind tak for jeres tid, engagement og gode perspektiver på vores fælles drikkevand og vandforsyning.

På vegne af Danske Vandværker

Lise Lotte Toft
Direktør,
Danske Vandværker

Jan Andersen
Landsformand,
Danske Vandværker

Følg
Danske Vandværkers
arbejde her